

É-i főfalának mintegy 18 m hosszú szakasza. 2005-ben befejeztük a templomhoz D-ről csatlakozó, valamikor a 15. sz. második harmadában hozzáépített oldalkápolna feltárását is egészen a Ny-i zárófalig.

2009-ben a tavalyi évben megkezdett, de teljesen fel nem tárt, a török korra tehető 6. szint kibontásával kezdtük meg a munkát. Ezután a 7., majd az egykori templompadló szintjét jelentő 8. szint kibontása következett. Itt már több, kései téglakeretes családi kriptá is előkerült. A D-i és az É-i főfalak mentén pedig folytatódott a korábbi években megfigyelt kőalapozású pillérsor, melynek révén az egyhajós templomot csarnoktemplommá építették át a 15. sz. második felében. A szint kibontása után a padló alá temetett családi kripták feltárása következett, melyekből idén közel újabb 200 váz került elő. A sírok alatt a korábban már megfigyelt, nagyméretű, „V” alakú kelta árok húzódott.

Ezzel a munkával párhuzamosan kibontottuk a templom Ny-i zárófalának egy részét is, és sikerült az egykori főbejáratot is megtalálnunk. Sajnos azonban, míg a D-i lábazatát a barokk korban eltávolították, az É-it viszont – és ezzel együtt a templom egész ÉK-i sarkát – nem sikerült kibontanunk, a területen keresztülhúzódó vezetékek miatt.

Az évek folyamán a templom körüli temetőből, valamint a templomon belüli családi kriptákból eddig 975 vázat sikerült kibontani. Ezek döntő többsége a 14. sz. elejétől a 16. sz. közepéig keltezhető.

FOGAS OTTÓ

508. Szeged, 15675/3 hrsz.
(KÖH 57799)

(Csongrád megye) B, Sza

2009. január 19. és február 6. között megelőző régészeti feltárást végeztünk az ingatlan területén. A feltárás célja az ingatlan közvetlen szomszédságában húzódó ismert népvándorlás kori temető kiterjedésének a megállapítása, az ingatlan területére átnyúló sírok feltárása volt. A kijelölt 2200 m²-en 18 sírt tártunk fel, melyek nagyjából három sorban helyezkedtek el. Ezek közül hármat négyzetes körárok vett körül. A sírok kettő kivételével mind rablottak voltak, így csak kevés mellékletet találtunk, azokat is jobbára másodlagos helyzetben. Három sírban találtunk edénymellékletet, egyben nagyszámú koporsószeget, mely a sírgödör fala mentén végig megfigyelhető volt, egyben pedig közel 200 gyöngy került elő. A temető nagyjából a terület K-i felén egy kisebb, kb. 1 m-es kiemelkedésen helyezkedett el és egyértelműen a szarmata korhoz köthető, azon belül is a Kr. e. 3–4. századra tehető. A terület Ny-i felében több objektumot is feltártunk ebből a korszakból, melyek a leletanyag alapján vagy korábbiak, vagy egykorúak a temetővel.

A szarmata gödrök és a néhány újkori beásás mellett a terület K-i felén, a sírok között két biztosan a bronzkorhoz köthető gödröt is feltártunk. Az itt található objektumok sajnos leletanyag nélküliek voltak, így nehezen

dönthető el, hogy ezek is a bronzkori telep részei, vagy még a temető használata előtt a közelben lévő szarmata település nyúlhatott el ideig.

A sírok egy részét a korabeli rabláson kívül egy hő-távvezeték is bolygatta, mely a terület É-i felén, K–Ny irányban keresztülhúzódott.

FOGAS OTTÓ

509. Szeged határa
(Csongrád megye) Ő, Á

Az 55. sz. főút burkolat-megerősítése nyomvonalán örökségvédelmi hatástanulmány készítése kapcsán végeztünk terepbejárást 2009. október 5. és november 4. között. A szegedi határtól Ny felé haladva a mórhalmi határig terjedő külterületi szakaszon, az út mindkét oldalát 50–50 m szélességben vizsgáltuk. A bejárás időpontjában a külterületi szakasz meghatározó részét (kb. 35%-át) erdő, rét, legelő, gaz borította, kisebb részét (kb. 15%-án) lábon álló kultúr- ill. haszonnövények. A külterületi rész kb. 1/5-ét beépített vagy elkerített területek miatt nem lehetett terepbejárással vizsgálni. Összességében a külterületi szakasznak kb. 30–35%-a bizonyult terepbejárásra alkalmasnak.

A munka során egy ismert lelőhelyet (KÖH 38112) jártunk be és egy régészeti érdekű területet azonosítottunk, amelynek szórvány leletanyaga őskori (bronzkor?) és Árpád-kori volt.

Munkatársak: Bácsmegi Gábor régész, Paja László antropológus, Sultis László, Alács Attila, Pál Róbert, Takács Gábor régésztechnikusok, Csenkey-Sinkó András restaurátor.

PARDITKA GYÖRGYI

510. Szekszárd, Báticaszéki utca
(KÖH 32194)

(Tolna megye) Ő

A környéken számos régi adat utal újkőkori, rézkori és bronzkori lelőhelyekre. Az új üzemsarnok építéskor 2009. január 21. és február 17. között végzett szakfelügyelet során a Duna egykori árterére lejtő domboldalon (0332/3 hrsz.) egy esetben figyeltünk meg – betöltése alapján – őskori beásást, mely állatcsontokat és kézzel készített, jellegtelen, egészen apró kerámiadarabokat tartalmazott.

SZABÓ GÉZA

511. Szekszárd, Bezerédj utca 2.
(KÖH 71031)

(Tolna megye) Ő

2009. augusztus 18-án a Wosinsky Mór Megyei Múzeum próbakutatást végzett a 6008/18 hrsz. telken. A telek hossz tengelyével párhuzamosan húzott 3 É–D irányú kutatóárokkaal vizsgáltuk meg a területet, melyekben a humusz gépi eltávolítása és a kézi nyésés után 13 ré-

gészeti korú objektum és egy feltételezhetően modern (közmű?)árok került elő.

Az ingatlan É-i harmadában bizonytalan korú gödrök és ÉK-DNy, ill. K-Ny irányú árkok mellett 2 őskori(?) sír(?) került elő. A D-i harmadban 2 nagyobb méretű őskori(?) gödör mellett egy ismeretlen korú, kisebb átmérőjű körárkot találtunk.

CZÖVEK ATTILA

512. Szekszárd, Bogyiszlói út
(KÖH 23365)

(Tolna megye) LT, A

Az Ipari Parkhoz Ny-i szélén vezető új 20 Kv-os vezetékarok földmunkái mellett 2009. március 2–13. között végzett régészeti szakfelügyelet során a szakirodalomból jól ismert Bogyiszlói úti temetőhöz tartozó két újabb avar kori sír feltárását figyeltük meg. Ez jelezi, hogy a temető a korábbi felfogással szemben nem tekinthető teljes egészében feltártnak, a K-i oldalán még várható sírok előkerülése. Ezen a területen kelta telepre utaló szórványos edénytöredékeket is megfigyeltük, s a volt laktanya területén az avar település is folytatódik.

SZABÓ GÉZA

513. Szekszárd, Bogyiszlói út 8.
(KÖH 23365)

(Tolna megye) B, LT, N, A

Az Ipari Park területén 2009. augusztus–szeptemberben végeztünk megelőző feltárást, melynek során több külön álló felületen kerültek elő régészeti jelenségek.

Az Ipari Park K-i felén, az Austrotherm gyáregységének szomszédságában közművesítés és útépités előtt mintegy 1800 m²-en a nagymértékű modern bolygatás – a terület korábbi katonai funkciójából következő lövészárkok, lövésztechnők, szeméttárolók, közműárkok – ellenére jelentős teleprészletet sikerült feltárunk. A 9 gödörház közül 1 kelta kori, míg a többi a két előgödörös sütőkemencével és több árokszakkal, ill. néhány egyéb gödörrel együtt avar kori.

Az iparterület É-i felén, a Murexin üzemépületének területén a valamikori honvédségi lőtér mélyen betonozott objektumai jórészt elpusztították a régészeti jelenségeket. Ennek ellenére itt is sikerült 3 É-D és ÉNy-DK irányú, sekélyebb, bizonytalan korú árok rövidebb szakaszát, valamint 3 kisebb, ovális alaprajzú avar kori gödört feltárni.

Az Ipari Park Ny-i szélén, az ún. inkubátorház épületeinek területén mintegy 800 m²-en 25 a középső bronzkori mészbetétes edények népe kultúrához tartozó, szántás által bolygatott, edénymellékletet tartalmazó hamvasztásos síron túl 2, nagy valószínűséggel (korai) avar árok hosszabb szakaszát, valamint a szélesebb árokba utólag beásott Ny-K tájolású gyermeksírt tártunk fel.

A kutatott terület ÉNy-i traktusában, az előző feltárást közelében, a tervezett nagyüzemi kifőzde helyén 1300 m²-en egy laza szerkezetű, középső bronzkori, szintén a mészbetétes edények népe kultúrájához tartozó hamvasztásos temető 8, 20–30 edénymellékletes sírját; egy nagyobb méretű, hun kori, félig földbe mélyített, 6 cölöplyukkal ellátott házat, valamint egy avar kori ÉNy-DK tájolású rablott sírt és hasonló korú árkot találtunk.

Munkatársak: Kovacsóczy Bernadett, Künsztler Tamás, Orha Zoltán, Ürmös M. Attila, Ürmös Melinda.

CZÖVEK ATTILA

514. Szekszárd, Fazekas-völgy
(KÖH 74609)

(Tolna megye) Kő

2009 őszén a Szekszárdtól Ny-ra lévő Sötétvölgyi erdőben, az erdő ÉNy-DK-i irányú, keskenyebb tisztásának (Fazekas-völgy) K-i végében épített pihenő- és tűzrakóhely közelében futó erdészeti út porosabb nyomvonalában nagyobb mennyiségű középkori kerámiatöredéket gyűjtöttem. A tisztás közelebbi felének, ill. a környékbeli, sűrűbb aljnövényzettel és avarral takart erdőrészek az átvizsgálása során további leleteket nem találtam, így a lelőhely pontos mérete nem ismert. A leletek alapján ezen a területen egy középkori települést kell feltételeznünk.

CZÖVEK ATTILA

515. Szekszárd, Hidaspetre

(Tolna megye) B, LT, Á, Kő

A Völgyégi-patak környékének régészeti topográfiai munkálataihoz kapcsolódó terepbejárás során Szekszárd É-i határrészében két lelőhelyet találtunk.

Hidaspetre 1. (KÖH 74767): A csatornázott patak nagyobb ívében, az É-i parton, a torkolattól mintegy 2 km-re található két nagyobb magaslat. A 65. sz. úthoz közeli keletkebbi dombon sarjadó búzában, ill. esőverte szántásban nagyobb mennyiségű kerámiát sikerült gyűjteni. A kb. 100×80 m nagyságú lelőhely egész területén szórványosan bronzkori, Ny-i és K-i szélein jelentősebb számú jellegzetesen Árpád-kori, szintén a teljes felületen 15–16. századi edénytöredékek kerültek elő. A leletek alapján azt valószínűsíthetjük, hogy az Árpád-korban, ill. a középkorban a forrásokból ismert Hidas nevű falu volt itt.

Hidaspetre 2. (KÖH 74769): A nyugatabbi, meredekebb dombháton – főleg annak patakhoz közeli oldalán – esőverte szántásban egy kb. 100×50 m-es területről gyűjtött igen jelentős számú kerámiatöredék alapján egy intenzívebb bronzkori és kelta telepet kell feltételeznünk. A lelőhely Ny-i, de főleg a K-i szélein nagy mennyiségű állatcsont, elsősorban végtagsont volt a felszínen.

CZÖVEK ATTILA